

Protocol zittenblijven

In de wet voor het primair onderwijs, staat dat leerlingen de basisschool in principe in 8 aaneensluitende jaren zouden moeten kunnen doorlopen. (WPO art. 8, lid 7b). Wanneer - 1 -de school vindt dat er sprake moet zijn van verlengde leertijd in groep 1 en 2 of zittenblijven in groep 3 t/m 8, onderbouwt de school de beslissing met argumenten en toetsresultaten.

In de gids voor ouders en verzorgers van het Ministerie van OCW 2007-2008 voor primair onderwijs staat letterlijk:

- "Wanneer blijft een kind zitten?"

Het gebeurt niet zomaar dat een kind blijft zitten. Dit gebeurt alleen als de resultaten en de ontwikkeling van een kind opvallend achterblijven bij die van de klasgenoten. Het gebeurt ook alleen als de school geen andere oplossing voor deze leerling heeft. Soms is het dan beter dat een kind een leerjaar nog eens overdoet.

Doel van dit protocol

Niet iedere school denkt hetzelfde over zittenblijven.

Daarom is het belangrijk dat ouders/ verzorgers weten hoe wij op CBS Sjaloom omgaat met zittenblijven en de overgang van groep 2 naar 3.

De school heeft daarom een protocol opgesteld dat op school ter inzage ligt en op de website staat.

Wij willen met dit Protocol duidelijk aangeven aan de ouders wat de stappen en afspraken binnen onze school zijn, voor de overgang van groep 2 naar groep 3 en welke afspraken er zijn rondom het zittenblijven. Zittenblijven geldt voor de groepen 3 t/m 8. In de wet wordt bij het "niet overgaan van groep 2 naar groep 3", gesproken over een verlengde kleuterperiode i.p.v. zittenblijven. Wij spreken verderop ook wel van doublure.

Wat is het doel van een verlengende kleuterperiode en zittenblijven?

Het doel van verlengen of zittenblijven is om een kind met een zo hoog mogelijk ontwikkelingsniveau de basisschool te laten verlaten, passend bij de mogelijkheden van het kind. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen. (W.P.O. art. 8.1)

Uitgangspunten waar we rekening mee houden bij het beslissen over De overgang van groep 2 naar 3

Een 4 jarige leerling mag ingeschreven worden vanaf de vierde verjaardag. De leerling stroomt gedurende het hele schooljaar in. De kleuterperiode kan dus variëren van 1 jaar en 8 maanden tot 2 jaar en 8 maanden. Wanneer een kind langer doet over die periode, dan spreekt men over verlenging.

Ieder kind is uniek en het is moeilijk om een algemene regel voor verlenging van de kleuterperiode te hanteren.

Bij kleuters kan onderscheid gemaakt worden tussen:

- Kinderen met een achterstand. Zij beheersen de vaardigheden die nodig zijn voor het goed functioneren in groep 3 nog niet in voldoende mate
- Kinderen met een beperking in hun ontwikkelingsmogelijkheden
- Kinderen die op niveau zijn
- Kinderen die nog geen zes jaar zijn, maar aantoonbaar verder zijn in hun ontwikkeling dan hun leeftijdsgenoten.

Als een kind in groep 1 of 2 een kleuterverlenging heeft gehad, dan zijn er geen mogelijkheden meer in de schoolloopbaan om te blijven zitten. Een kind past dan qua persoonsontwikkeling en leeftijdseigenschappen niet meer tussen de andere leerlingen. Kinderen in groep 1 blijven alleen bij hoge uitzondering zitten. Het werken binnen de combinatiegroep 1 / 2 maakt dit mogelijk.

Het zittenblijven in groep 3 t/m 8

Ieder kind is uniek en het is moeilijk om een algemene regel voor zittenblijven te hanteren.

Blijven zitten in groep 3, 4 en 5 biedt meer mogelijkheden dan in een hogere groep. Er valt in de basisvaardigheden meer te sturen. Er zijn op grond van het unieke en het welbevinden van elke leerling echter situaties voor te stellen die ertoe leiden een leerling in een hogere groep te laten zitten.

Vervroegd naar groep 3:

Indien kinderen vervroegd naar groep 3 gaan, dat wil zeggen korter dan 1 jaar en 8 maanden onderwijs in de groepen 1 en 2 hebben gevolgd, wordt dit besproken volgens dezelfde criteria als bij doubleren

Uitgangspunten ten aanzien van het zitten blijven

- Zitten blijven moet zo min mogelijk voorkomen, het moet dus echt de beste oplossing zijn voor de problemen van het kind
- Wij laten een kind alleen *dán* zitten wanneer het onvoldoende vorderingen maakt, vergeleken met de algemene norm. Daarbij kijken we naar meerdere factoren, met name cognitieve ontwikkeling (kennis), werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling
- Een kind blijft maar maximaal één keer bij ons op school zitten
- Als een kind blijft zitten moet er een actieplan worden gemaakt voor het kind:
wat gaan we doen en wat willen we bereiken?
Bijvoorbeeld:
  - 0 meer zelfvertrouwen/minder faalangst
  - 0 betere concentratie
  - 0 betere sociale vaardigheden
  - 0 betere werkhouding
  - 0 betere leerprestaties
  - 0 inhalen van de achterstand
- Als een kind één keer is blijven zitten en vervolgens toch nog niet in staat is om het programma van de nieuwe groep te volgen, krijgt het een individuele leerlijn met een aangepast programma aangeboden. (zie protocol leerlingenzorg)

Criteria die gehanteerd worden bij de overgang naar een volgende groep

Bij de overgang naar een volgende groep kijken we naar verschillende factoren om een zo volledig mogelijk totaalbeeld van de leerling te krijgen. Voor een deel gaat het hierbij om subjectieve inschattingen van de leerkrachten en waar mogelijk door objectieve gegevens uit testen en toetsen die we bij de leerlingen afnemen. In bijlage 1 staan de toetscriteria concreet uitgewerkt.

Uitwerking/tijdpad

September:

Leerkracht heeft kennis van zijn (zorg-) leerlingen dmv het overdrachtsformulier naar de volgende groep.

November:

Een eerste signaal van zittenblijven wordt besproken met de ib-er (evt. tijdens de groepsbespreking, of al eerder) en gemeld bij de ouders. **Hiervan wordt een notitie in Parnassys gemaakt.**

De ouders worden op de spreekavond, of op een ander moment uitgenodigd voor een gesprek. Er wordt aangegeven wat het probleem is en er wordt een handelingsplan gestart. Ook wordt er vermeld dat zittenblijven eventueel tot de mogelijkheden behoort. Het handelingsplan wordt geëvalueerd met ib-er en ouders.

Het handelingsplan wordt ondertekend door ouders.

Januari/Februari:

Tijdens de spreekavond wordt er aan de ouders gemeld hoe het gaat met de vorderingen van de leerling. Het lopende handelingsplan wordt nog eens besproken en aangepast, samen met de ib-er. Zo nodig wordt er weer vermeld dat zittenblijven tot de mogelijkheden behoort.

Ook hiervan wordt weer een notitie gemaakt in Parnassys.

April/Mei:

Als de problemen / achterstanden niet voldoende zijn opgelost, wordt (in overleg met de ib-er) aan de ouders aangegeven dat een jaar zittenblijven nu definitief is. Op het lopende handelingsplan wordt dit bij de evaluatie vermeld.

Ouders ondertekenen dit handelingsplan.

Ook wordt er met ouders gepraat over hoe de zorg wordt overgedragen en wordt aangepakt het komende (doublerende) schooljaar.

Er wordt melding gemaakt in Parnassys dmv een notitie.

September/Oktober doublerende schooljaar:

De leerkracht neemt contact op met de ouders over hoe het gaat met hun kind in de groep en beschrijft in een handelingsplan welke speciale aandacht het kind deze periode krijgt.

Ouders ondertekenen dit handelingsplan.

Er komt een melding in Parnassys dmv een notitie.

Ten slotte

De school heeft het laatste woord in de beslissing om een kind te laten zitten blijven. Dit gebeurt echter altijd na zorgvuldig overleg met de ouders van het kind. Als het beeld van de school en het beeld van de ouders met betrekking tot de ontwikkeling van het kind erg verschilt en er geen overeenstemming bereikt wordt, kunnen de ouders een voor de school aanvaardbare deskundige raadplegen. Ouders en school zullen zich dan conformeren aan het advies van deze deskundige. Als het advies van de deskundige ook extra maatregelen met betrekking tot de zorg voor de leerling inhoudt, moeten deze maatregelen passen binnen het zorgbeleid van de school.

Communicatie

Indien een kind blijft zitten is de communicatie hierover naar het kind en de groep heel belangrijk. Hierover moeten zorgvuldige afspraken tussen de leerkracht en de ouders worden gemaakt: wie stelt het kind op de hoogte van de dubblure en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

Bijlage 1 **uitwerking toetscriteria**

Groep 1 en 2:

De kinderen die vanaf het begin van het schooljaar tot half november instromen in groep 1 worden de M(idden)- en E(ind)-toetsen van het Citoleerlingvolgsysteem afgenomen. Kinderen die vanaf half november tot eind december in groep 1 instromen, maken alleen de E(ind)toets.

Op basis van de resultaten wordt gekeken of het kind het jaar daarop in groep 1 of 2 geplaatst gaat worden. Hierbij is dus geen sprake van zittenblijven.

Kinderen die vanaf januari instromen, komen het jaar daarop weer in groep 1.

Op basis van de januaritoetsen (zie toetskalender) en op basis van de ontwikkelingslijnen in groep 1 en 2 wordt bepaald of een kind besproken wordt met de ouders of niet.

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Twijfelachtig profiel: lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores

Cognitieve ontwikkeling:

Als de vorderingen in het observatieschema van de ontwikkelingsgebieden meer dan een half jaar achterliggen op de prestatie van de gemiddelde kleuter, kan besloten worden tot zitten blijven in groep 1 of 2.

Sociaal emotionele ontwikkeling:

Het gaat hierbij om observaties van sociaal gedrag en werkhouding. Als meetinstrument wordt de ontwikkelingslijn gebruikt of een nog aan te schaffen leerlingvolgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling. Gelet kan worden op:

- Het kind is voldoende zelfverzekerd
- Het kind kan voldoende geconcentreerd werken
- Het kind heeft voldoende interesse voor ontwikkelingsmateriaal/spel van groep 1/2
- Het kind heeft voldoende interesse voor het verwerken van werkbladen van groep 1/2
- Het kind speelt met leeftijdgenootjes.

Motorische ontwikkeling:

- De ontwikkeling van de grove motoriek is voldoende (te denken valt aan klimmen, klauteren, huppelen, hinkelen, met grote bal gooien, vangen)
- De ontwikkeling van de fijne motoriek is voldoende (te denken valt aan ontwikkeling van technieken als knippen, plakken, scheuren, en de voorbereiding op het schrijven zoals: pengreep, sturen van potlood en inkleuren).

Groep 3:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Twijfelachtig profiel: lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores.

EXTRA:

Een belangrijke factor bij de overgang van 3 naar 4 is de letterkennis van het kind. Die wordt meegewogen bij het twijfelachtige profiel.

Groep 4 t/m 8:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-scores

Twijfelachtig profiel: lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores.

EXTRA:

Bij het twijfelachtige profiel kunnen de volgende factoren meewegen:

- Leeftijd
- Postuur
- Lichamelijke conditie (o.a. snel moe?)
- Schoolloopbaan
- Relaties (heeft de leerling vriendjes in de groep, komt hij bij doublure bij een jonger broertje of zusje)
- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Werkhouding (w.o. ook motivatie en faalangst)
- Verstandelijke begaafdheid
- Interesse
- Gezinssituatie
- Relatie huidige/toekomstige leerkracht
- Schoolorganisatie (combinatieklas, grote/kleine groep, rustige/drukke groep e.d.)
- Onderzoeksgegevens
- Mening van de ouders
- Rapport.

N.b. Voor kinderen met een beperking of indicatie gelden specifieke normen.